

Ten Rengi Gözetmeyen Ebeveynliğin İrkçilik Karşıtlığıyla Karşılaşması*

Zeresenay “Zeray” Alemseged

Çeviri: Burak Ateş

Beyaz polis memurunun, 8 dakika 46 saniye boyunca Siyah adamın boynuna diziyle çökmesini izledim. Direnç gösteremeyen George Floyd tamamen tepkisiz kaldıktan sonra bile memurun şiddeti devam etmişti. Bu cinayetin videosunu izledikten sonra tüm vücudum uyuşmuş gibi hissediyordum. Derin bir ses beni uykudan uyandırdı. “Günaydın baba.” 170 cm. boyunda, 14 yaşındaki Siyah oğlumdu.

Hiçbir şey söyleyemeden sadece ona bakıyordum.

Kafası karıştı, “İyi misin baba?” Diye sordu.

Muhtemelen saçma bir şaka ya da okulla ilgili sıradan bir soru bekliyordu. Ben sadece televizyonu gösterdim.

Mayıs’ın sonlarında yayınlandığından beri bu iğrenç videoyu izleyen birçok kişi gibi, Floyd’un acımasızca öldürülüşü beni değiştirdi. Onu izledikten ve sonra oğlumu gördükten sonra, tüm vücudumu saran korkunç bir ağrı hissettim. Sanki oğlum, bir saniyede, çocuk hâlinde bir yetişkine dönüşmüştü. Ona da böyle bir şey olabileceğinden korktum. Güvende olur muydu? Polis onun sadece 14 yaşında olduğunu bilir miydi?

Bu acil durum çağrısını daha yeni yapmam garip görünebilir. Ne de olsa ben Chicago’da yaşayan Siyah bir adamım. Ancak, Amerika Birleşik Devletleri’nde yetişmedim. Etiyopyalıyım ve hâlâ Etiyopya pasaportumu taşıyorum. Etiyopya ile güçlü bağlarım hem kişisel hem de profesyoneldir; İnsan kökenlerini inceleyen bir biyolojik antropolog olarak araştırmalarım beni sık sık ülkeme geri getiriyor. Etiyopya’nın benzersiz tarihine bakacak olursak, hiç sömürgeleştirilmemiş bir Afrika ülkesi olması nedeniyle, atalarım sömürgeciliğin zulmüyle asla karşılaşmadı ve asla transatlantik köle ticaretine tabi tutulamadılar.

ABD’de yaşayan bir akademisyen olarak, nispeten ayrıcalıklı konumum nedeniyle, hiçbir zaman açık bir şekilde ayrımcılıkla karşılaşmadım. Bir diğer deyişle, ABD’de genellikle Siyah olanlara karşı ayrımcılık ve Beyaz olanların sistemik ayrıcalıklarıyla karakterize edilen ırk temelli bir hiyerarşiye hiç maruz kalmadım.

* **Orijinal Kaynak:** Alemseged, Zeresenay “Zeray”. (2020, September 25). “[When Colorblind Parenting Meets Anti-racism](#)”. *Sapiens*.

Atıf Şekli: Alemseged, Zeresenay “Zeray”. (2020, Aralık 09). “Ten Rengi Gözetmeyen Ebeveynliğin İrkçilik Karşıtlığıyla Karşılaşması”, Çev. Burak Ateş. sosyalbilimler.org, **Link:** <https://sosyalbilimler.org/ebeveyn-irkcilik>

İrkçılığı anlamadığımdan değil; İrkçılığın iğrenç tarihini biliyorum ve nesiller boyunca etkilerinden muzdarip olanlara (sadece ABD’de değil) yakınlık duyuyorum. Ancak ırksal fikirler sosyal yapılarıdır ve her yerde aynı değildirler. Ayrıca, ırkçılığın nasıl işlediğini anlamakla etkilerini gerçekten deneyimlemek ve hissetmek aynı şeyler değildir.

Örneğin Etiyopya’da seksenden fazla farklı dil vardır ve “ırk” terimi, insan gruplarını dilbilimsel bir çizgide sınıflandırmak için saçma ve yumuşak bir şekilde kullanılmaktadır. Konuları daha karmaşık bir hâle getirecek olursak, Etiyopya nüfus sayımına göre, her biri için siyasi temsil konusunda devam eden tartışmalarla birlikte —dilsel, dini ve bölgesel farklılıklarla ayırt edilen— doksandan fazla farklı etnik grup vardır. “İrk” kelimesine istinaden, ten rengi Batı’dan daha öznel bir biçimde insanları “kırmızı” veya “siyah” olarak sınıflandırmak için kullanılır ve ikisi arasında daha ince farklılıklar vardır. Yine de ABD sınıflandırmalarına göre, tüm Etiyopyalılar Siyah ırk kategorisine girecekti.

ABD’de uzun yıllar yaşadıkdan sonra bile, Afro-Amerikan toplumunun karşılaştığı adaletsizlikleri —özellikle polisin ellerinde— tam olarak kavrayamadım. Şu anda ise bu ülkedeki ırkçılık benim için daha önce hiç olmadığı kadar kişisel bir hâle geldi.

Yüzlerce yıllık sistematik ırkçılığa katlanmak zorunda kalan milyonlarca Siyah Amerikalı ebeveynin derin acısını hissediyorum.

Floyd’un ve diğer Siyah Amerikalıların haksız yere öldürülmesiyle ateşlenen polis vahşeti ve sistematik ırkçılığa karşı son protestolar çocuklarıma “ırk” ve ırkçılık tanımlarını nasıl öğretmem gerektiğini sorgulamama neden oldu. Kızım ve oğlumun her ikisi de kendilerini Siyah Amerikalı olarak tanımlıyor ve çoğu Avrupa kökenli olmak üzere nerdeyse tüm ırklardan arkadaşları var. Ten rengi gözetmeyen* bireyler olarak yetiştirildiler ve Siyah ve Etiyopyalı olmaktan gelen miraslarını kutlamaları öğretildi, ki bu ailem için iyi insanlar olmak ve diğer bireylere geçmişleri ve soyları ne olursa olsun onurlu bir biçimde davranmak anlamına geliyor.

Ten rengi gözetmeyen ebeveynlik kavramı, iyi bir sebepten ötürü, ırkçılığı sürdürdüğü düşüncesiyle son zamanlarda ateş altında kaldı. Ama bu terimi kullandığımda, çocuklarıma ırkları tanımamış, görmemiş gibi davranması gerektiğini kastetmiyorum.

Sistematik ırkçılığın gerçek olduğunu biliyorum. Bir kişinin ten rengi genellikle, kişinin hangi okula veya koleje gidebileceğini, hangi mahalleye veya parka girebileceğini ve polisin karşısında korkup korkmayacağını belirler.

Benim için renk körü ebeveynlik farklı bir şey ifade ediyor. Biyolojik antropolog olarak, benim alanımda, ırk, bir bireyin biyolojik ve evrimsel geçmişiyle çok az ilgisi olan sosyal, tarihsel ve politik bir yapı olarak anlaşılır.

Tüm insanlığın DNA’sı %99,9’dan fazla aynıdır. Ayrıca kalıntılar, türümüz *Homo sapiens*’in

* Asıl metinde geçen “colorblind” kavramı, metinde “ten rengi gözetmeyen” olarak çevrilmiştir. Cambridge sözlüğüne göre “colorblind” kavramı herhangi bir karar verirken ırk kavramlarını dikkate almamak anlamına gelir. — ÇN

yaklaşık 300.000 yıl önce Afrika'da ortaya çıktığını ve ardından kıtanın her yerine dağıldığını gösteriyor. Bazı topluluklar Afrika'yı daha önce terk etmiş olsa da gezegenin geri kalanının işgaline neden olan nüfus yaklaşık 70.000 yıl önce Afrika'dan ayrıldı.

Araştırmalarım, bu soy ağacını daha da derinleştiriyor ve insanlığın birliğini daha da kanıtıyor. Ekibim, insanların tarihsel gelişiminde, ilk iki ayak üstünde yürümeyi, sivri uçlu taş aletlerinin ilk kullanımını (teknolojinin ortaya çıkışını müjdeleyen) 3,5 milyon yıl öncesine kadar dayandıran fosil kanıtlarını belgeledi. Türümüzün 7,8 milyar üyesinin tamamı, 6 milyon yıla kadar yayılan bir mirası veya soyumuzun şempanzelerden ayrıldığı bir noktayı paylaşıyor.

Başka bir deyişle, ten rengi gözetmeyen ebeveynliği kullanıyorum çünkü tüm insanların genetik olarak birleşmiş olduğunu ve ortak kökenlerinin Afrika'ya kadar uzandığını biliyorum. İnsanlarda gördüğüm değişkenlikler, uzun süredir paylaştıkları genetik mirasları karşısında eriyip gidiyor.

İnsanlardaki pek çok fiziksel farklılıklar —ten rengi, saç dokusu, göz şekli, boy— atalarımızın bizden önce işgal ettiği alanlara genimizin yaptığı adaptasyonlardan başka bir şey değildir.

Ekvatora yakın, kavurucu güneşin altındaysanız, görece yüksek ultraviyole ışınlarıyla savaşmak ve cilt kanserine direnmek için daha koyu tenli olmanız muhtemeldir. Kutupların yakınında yaşıyorsanız, daha açık bir ten rengi, D vitamini sentezlemek ve raşitizmden korunmak için sınırlı güneş ışığını kolayca emmenize yardımcı olacaktır.

Yani şuna geliyoruz: İyi ya da kötü ten rengi yok.

Bir antropolog olarak araştırmalarım aracılığıyla ırk ve ırkçılığın saçmalığına dair çok düşünmeme rağmen, polis vahşetine ilişkin bu son deneyimler ve buna karşılık gelen "Black Lives Matter" ayaklanmaları, konuyu çok daha derinlemesine anlamamı sağladı. ABD'deki ırk ilişkilerinin karmaşıklığını ve tarihini, özellikle de bazı topluluklar üzerindeki son derece zararlı etkilerini artık daha iyi idrak edebiliyorum.

Şimdiki bilgilerime dayanarak, ten rengi gözetmeyen ebeveynliğe devam etmeli miyim? Hem ırkçılık karşıtı hem de ten rengi gözetmeyen bir birey olmak mümkün mü? Bu sorular geceleri aklımı meşgul ediyor.

Açık olan şey, sistematik ırkçılığın sosyolojik bir kanser olduğu ve ancak tüm toplum tarafından ele alınabildiğidir. Emniyet güçlerine ve kanun uygulama sistemine getirilmesi gereken bariz değişikliklerin yanı sıra, tüm düzeylerdeki eğitim sistemleri de kritik bir araç olarak beni düşündürüyor.

Yukarıda özetlediğim, insanlığın birliğine kanıt olarak sunulan bilimsel gerçekleri ABD'de kaç kişi biliyor? Diğer tarafta, yanlış olmasına rağmen yaygın olarak kabul edilen ırksal sınıflandırmaların biyolojik bir temeli olduğunu düşünen kaç kişi var?

Bu gerçekler maalesef tam olarak anlaşılmıyor veya ırkçılığa biyolojik bir rezonans vermek isteyenler tarafından kasıtlı olarak görmezden geliniyor. Bu çok saçma. Irk, sadece insanların zihninde yaşar. Irkçılık, güce sahip olanlara ayrıcalık tanıyan politikalar, anlatılar ve yapılarla sistematik

manipülasyon yoluyla gelişir.

Bir antropolog ve eğitimci olarak, insanlığın birliğinin bilimsel kanıtlarını sağlayan, çevresindeki ve ötesindeki insanları değişime iten kamusal entelektüel rolü oynamaya devam etmek istiyorum. Bu açıdan bakıldığında, birçok beyaz insan da dahil olmak üzere son Black Lives Matter protestolarına katılanların çeşitliliğini tanımanın önemli olduğunu düşünüyorum.

Umarım ırkçılığın acısını kişisel yaşamak zorunda kalmamış olanlar bile, bu kadar çok Siyah Amerikalının polis tarafından anlamsız öldürülüşlerinden sonra eyleme geçeceklerdir.

Floyd'un öldürülüşünün videosunu izledikten üç ay sonra bile, oğlum evden ne zaman çıksa arkasından ona bakıyorum.

Kayda Değer Akademik Metinler mottosuyla, 10 Ağustos 2015 tarihinde yayın hayatına başlayan *sosyalbilimler.org*, sosyal bilimler alanında çalışma yürüten her bireyin yararlanmasına veya katkı sunmasına açık akademik bir web sitesidir. Hakkında detaylı bilgi almak için sosyalbilimler.org/hakkinda sayfasını ziyaret edebilirsiniz.

Facebook, Twitter, Instagram ve YouTube'da [@sosbilorg](https://www.facebook.com/sosbilorg) kullanıcı adıyla *Sosyal Bilimler*'i takip edebilirsiniz.

sosyalbilimler.org/abonelik sayfasından e-bülten aboneliği olarak, her pazar günü, o hafta içinde sosyalbilimler.org'da yayımlanan çalışmaların tamamını size gönderilecek bir e-posta ile alabilirsiniz.

sosyalbilimler.org'da yayımlanan metin, video ve podcastlerin paylaşıldığı Telegram grubuna t.me/sosbilorg adresinden katılabilirsiniz.